THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

231-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

גיט ניט יעדען איינעם?

שוין עטליכע מאָהל ווי דער "אידישער זשורנאל" האָט געוואַרענט דעסבריישטן עולם, וועגן די מענשען וועלכע מאַכען צדקה פאַר זייער פערזענליכען געשעפט.

מיט ירושלים אין אַלע אַנדערע קריענס - פלעצער איז יעצט זעהר שווער צו קומען אין בעריהרונג, אין דיעזע מענשען האָבען דאָרום גע - מאַכט פאַר זייער פּראָפעסיע צו געהן קלייבען פאַר ירושלים'ער אנשטאַל־טען, צונעהמענדיג דאָס געלד פאַר זיך, ווייסענדיג אז דאָס קען צוליעב די יעצטיגע צערוהיגע צייטען ניט קאָנטראָלירט ווערען.

זיי האָבען דאָרום איינגעקליבען ירושלים'ער אנשטאַלטען, ווייל זיי ווייסען, אז דער עולם גיט פריווילעג פאַר דיעזע אַנשטאַלטען, אין אזא־געלינגט זיי צו בעשווינדלען אי דעם עולם אי די אנשטאַלטען.

מיר וואַרענען דאָרום נאָכאַמאָל די געבער, אז זיי זאָלען זיין פאַר־זיכטיג, ווייל מאַנכע בעשווינדלען זיי.

צדקה איז אַ שעהנע מדה, אָבער מען דאַרף זעהן, אז עס זאָל גע־געבען ווערען אין דער ריכטיגער האַנד אריין, אין ניט צו שווינדלער.

ווען מען קומט צו אייך בעטען פאַר אַ ירושלימער אנשטאַלט, אָדער פאַר וועלכען עס איז אנדערען אנשטאַלט, זעהט אז דער פערזאָן זאָל האָ־בען ריכטיגע "קרעדענשעלס", וועלכע בערעכטיגען איהם צו קלייבען געלד פאַר'ן אנשטאַלט.

ריכטיגע קרעדענשעלס מיינען, אז דאָס געלד קומט אין צו די גע־טיגע פלעצער, אין בלייבט ניט ביי שווינדלער.

ווען מען קומט צו אייך בעטען פאַר אַ פערזאָן אין אַ פערזאָנלעכע אנשטאַלט, אָדער אַ נאַרטעל, אין טראָגט לאַנגע פאַרט, האַלט זיך צוריק פון צו געבען אַזעל־כע מענשען געלד, מעגען זיי אייך דערצעהלען, אז זיי קומען פון ירושלים.

גיט ניט יעדען איינעם, נאָר צו די, אין וועמענס עהרליכקייט אויהר קענט זיך איבערצייגען, ווייל נאָר דאַדורך קענט איהר אייסהיטען, אז די אנשטאַלטען זאָלען ניט בעשווינדלט ווערען, אין אז אייער געלד זאָל ניט געהן פאַר רייך מאַכען איינצעלנע מענשען, וועלכע האָבען עס נעמאַכט פאַר אַ געשעפט.

זאָל מען גלויבען?

ווען מיט הדשים צוריק האָט אהער דערגרייכט די ידיעה וועגען טשערבאַטאָיס צירקולאַר וועגען צירקולאַר אַבשאַפונג, איז עס דאָ אָבגעשאַצט געוואָרען אַלס אַן אנווייז אז די רוסישע רעגיערונג האָט ענד־ליך איינזעהן איהר גרויסען אומרעכט, וואָס זי בעגעהט צו די זיעבען מיליאָן רוסישע אידען.

די ווייטערדיגע שפּעטערדיגע ידיעות האָבען אָבער אַ סוף געמאַכט צו דיעזען גלויבען. דער צירקולאַר וועגען דער טשערטאַ אַבשאַפונג האָט זיך אַרויסגעוויזען בלויז אַן אמת פאַר די איינשלעפערישע אייגענע ליך אָבער איז אַלעס געקליבען ביים אַלטען, אין יעדער גובערנאַטאָר און פּאָליציי־פּריסטאַו האָט פאָרגעזעצט זיינע מעשים, ווי עס וואָלט גאָר ניט האָבען פאַסירט, אין ווען אַרויסגעטרעטענע אַרדען זענען געקומען אין אַ געוויסען גענעגנד בעזעצען זיך, האָט מען זיי פון דאָרטען געטריבען, ווי אין די אַלטע גוטע צייטען.

יעצט קומען נייע ידיעות אז רוסלאַנד דענקט שוואַכער צו מאַכען די קייטען בנגע בילדונג פאַר אידען, אין מען קלייבט זיך איך אַריינברענ־גען אַ געזעץ - פּראָיעקט פאַר אידישע דעכט אין דער דומאַ, אין דיעזע ידיעות ווערען נאָך פערשטאַרקט מיט דעם, וואָס דער הויפּט פון די שוואַר־צע מאַות כוואַסטאָו איז אַרויסגעטרעטן, אין זיין פּלאַן האָט פערגעסען דער ליבעראַל פּראָטאָפּאָפּאָוו. אבוואָהל אין דיעזע אַלע ידיעות איז קשה איין זאַך, אז אויב מען וויל רעווידירען די שטעלונג בנגע אידען, וואָרום דאַרף מען פאַר אידען עפענען בעזונדערע שולען, אין זיי ניט געבען די מעגליכ־קייט צו בעזוכען די אַלגעמיינע שולען.

"מען קען איינעם נאַרען איינמאָהל, אָבער ניט אַלע מאָהל", אין דאָרום ווערען ד יידיעות וועגען די יעצטיגע ישיעות ניט איפּגענומען מיט אַזאַ אפטימיזם, ווי די ישיעה וועלכע איז געקומען פון'ם דאַמאַלדיגען רוסישען אינערען - מיניסטער טשערבאַטאָוו.

אין אז מען דאַרף דיעזע ידיעות ניט אַנגעהמען מיט אַזאַ פעסטען גלויבען, דאָס גיבען אויך אַנצוהערעניש די רוסישע אַנגעזעהענע צייטונג "רוסקיא וויעדאָמאָסטי"

צו פריה זענען אַלע ידיעות דאַריבער, אז מען נעהמט זיך אין אינערן - מיניסטעריום זאָלען דאָס מאַטעריאַל צו דער לעזונג פון דער אידישער פּראַנע. אין רעגיערונגסקרייזען ווערט די רע־פאָרם פון דער געזעצגעבונג בנגע די אידען אין היינטיגען טאָג, נישט אין ערשטער רייה געשטעלט און אפילו די פּראַנע וועגען דעם גורל פון דעם בעקאַנטען צירקולאַר פון שטערבאַטאָוו איז נישט געקו־מען ווייטער אין אַז אַרויסגעטרעטען אין דעם קענען מען נעהמען אַז דער אידישער פּראַנע אין דעם נישט געפונען אַ אָפּטיקע אויף אַ אַנדערע אַרט אין אַ אַנדערע צייט אין אַ דרי־טער פערטרעטער פון דער רעגיערונג וועל כער מוז אַבער זיין אין אומפאַרטייאישער מעניש, און די אַלע 3 מוזען אויסקלייבען דעם סכסוך. דאָס געזעץ שרייבט אויך אַזאַ אַ שווערע שטראַף אויף די אַרבייטער אין אויף די בעלי בתים פאַר ניט וועלען נאַכקומען דעם דאָזיגען געזעץ. דאָס דאָ זיגע געזעץ איז נאָך פערפאַסט געוואָרען אין יאָהר 1907, און פון יענער צייט אַן זיינען אין מאַנכע אינדוסטריען די אַרבי־טער פאַקטיש געווען פערשקלאַפט ביי די בעלי בתים.

די אורזאַכע וועלכע האָט געפיהרט דערצו אז דער קאָנגרעס זאָל פאָדערען דאָס אבשאַפען פון דעם גענאַנטען "אַקט", איז געווען פאָלגענדע: אין דעם שטעד טעל טהעטפאַרד וועלכעס געפינט זיך אין קוויבעק זיינען פאַראַן פינף מיגס וואו עס ווערט אַרסוסגענומען דאָס מאַ טעריאַל "עסבאַסטוס" דאָס דאָזיגע מאַטע ריאַל איז ביי דער אַיצטיגער צייט צוליעב דער מלחמה זעהר אַ גוטיגער פּראָדוקט און פאַלט אַרונטער אונטער דער יורים דיקייע פון דעם בעקאַנטען. אינו. אקט. די בעלי בתים וויסענדיג אז זייערע אַרבייטער איז פערבאָטען צו געהן סטרייקען האָבען, געצוואונגען די אַרבייטער נאָכצו קומען אזעלכע בעדינגונגען וואָס עס וועט נעהמען אין אייגענער אינדוסטריען וועלכע פאַלען אַרונטער אונ טער דער אויפזיכט פון דעם דאָזיגען אקט מאַרען די אַרבייטער אין פאַל פון אַ סכסוך ניט אַרויסגעהן אין סטרייק. נאָר זיי מוזען אויסקלייבען פון זיך איינעם אַ פערטרעטער און די בעלי בתים מוזען אויסקלייבען אַזאַ פערטרעטער, און אַ דרי טער פערטרעטער פון דער רעגיערונג וועל כער מוז אַבער זיין אַן אומפאַרטייאישער מעניש, און די אַלע 3 מוזען אויסקלייבען דעם סכסוך. דאָס געזעץ שרייבט אויך אַזאַ אַ שווערע שטראַף אויף די אַרבייטער אין אויף די בעלי בתים פאַר ניט וועלען נאָ